

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret
Sikkerhed.forebyggelseskontoret@jm.dk og rpe@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 3269 8816
LUJJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR.
540.10/30716/PVK/EER/RFJ/LUJ
J

HØRING OVER UDKAST TIL BEKENDTGØRELSE OM PET'S BEHANDLING AF OPLYSNINGER OM FYSISKE OG JURIDISKE PERSONER MV.

10. JUNI 2014

Justitsministeriet har ved e-mail af 20. maj 2014 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer hos Politiets Efterretningstjeneste (PET) m.v.

Instituttet afgav den 8. juni 2012 og den 11. juni 2012 høringssvar over betænkning nr. 1529/2012 om PET og FE.

Instituttet har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen:

OPBEVARING AF OPLYSNINGER

Myndigheders indsamling, behandling, udveksling m.v. af personoplysninger kan udgøre et indgreb i retten til respekt for privatlivet, og er blandt andet reguleret i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8. Beskyttelsen i EMRK artikel 8 er ikke absolut, og der kan i henhold til stk. 2 gøres indgreb i retten til respekt for privatlivet, hvis indgrebet sker i henhold til lov, har et lovligt formål og er nødvendigt. Nødvendighedskravet suppleres af en proportionalitetsvurdering, så der skabes sikkerhed for, at et indgreb foretages med et middel, som anses for proportionelt i forhold til målet. Af den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) praksis fremgår det, at hvis det ikke kan retfærdiggøres at opbevare personoplysninger, skal disse slettes. Det skal ske, når grunden til opbevaringen ikke længere er til stede, eller når opbevaringen udgør et for vidtgående indgreb.

I henhold til udkastets § 1, stk. 2, skal PET slette sager fra den elektroniske journal, som ikke indeholder oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller

efterforskninger rettet mod sådanne personer, senest 10 år fra sagsoprettelsen.

Hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PET's opgaver gør det nødvendigt, kan sletning efter stk. 2 undlades, jf. udkastets § 1, stk. 4. PET skal underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne, såfremt man beslutter ikke at slette oplysningerne.

Instituttet finder, at 10 år er en lang periode at opbevare sager, som ikke indeholder oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer.

Instituttet antager, at personoplysninger, der opbevares, vil kunne indgå i andre undersøgelser eller blive videregivet til andre myndigheder (danske og udenlandske), hvilket kan være af indgribende betydning for de registrerede. Det er instituttet ubekendt, om personoplysninger, der ikke er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning mod de pågældende vil kunne videregives, f.eks. til justitsministeren i indfødsretssager, hvilket vil kunne betyde, at den pågældende får afslag på indfødsret. I givet fald vil det være af indgribende betydning for personer, som ikke selv har været genstand for PET's undersøgelser, at deres sag opbevares i 10 år.

Regeringen har flere gange, senest i sin redegørelse af 28. maj 2014 om indsatsen mod terror, anført, at man fremadrettet vil nedsætte et udvalg, der skal vurdere de hidtil anvendte virkemidler i terrorbekæmpelsen og det samlede terrorberedskabs effektivitet og omkostninger.

Instituttet har i sit høringssvar af 8. juni 2012 (j.nr. 540.10/27157/PVK/SWG/RFJ/HSC) anbefalet nogle områder, som det af regeringen varslede udvalg bør vurdere.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at

- der redegøres for nødvendigheden og proportionaliteten af at opbevare oplysningerne i op til 10 år, og at det på den baggrund overvejes at sænke tidsrammen på 10 år i udkastets § 1, stk. 2.
- at såvel lovens som bekendtgørelsens frister for sletning af oplysninger, samt mulighed for at undlade at slette oplysninger, indgår i det af regeringen varslede udvalgs arbejde.

Som nævnt ovenfor fremgår det af udkastets § 1, stk. 4, at PET kan undlade at slette sagerne, hvis væsentlige hensyn til varetagelse af PET's opgaver gør det nødvendigt. Det er ikke nærmere uddybet, hvad der menes med "væsentlige hensyn".

Efter PET-lovens § 9, stk. 2 fremgår det, at PET kan undlade at slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, efter 15 år, hvis væsentlige hensyn til varetagelse af PET's opgaver gør det nødvendigt. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at en undladelse af at slette oplysninger forudsætter, at oplysningerne fortsat er aktuelle.

Med henblik på at skabe klarhed i bekendtgørelsen finder instituttet, at det skal præciseres i bekendtgørelsen, hvad der menes med "væsentlige hensyn".

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at

- at det i udkastets § 1, stk. 4, 1. pkt. efter "... gør det nødvendigt" indsættes ", og såfremt oplysningerne fortsat er aktuelle".

FASTSÆTTELSE AF NÆRMERE RETNINGSLINJER

Af udkastet til bekendtgørelsen fremgår det flere steder, at chefen for Politiets Efterretningstjeneste fastsætter nærmere retningslinjer. Dette gælder således vedrørende fremgangsmåden i forbindelse med brug af undersøgelser, jf. udkastets § 6, indhentelse af oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder, jf. udkastets § 8, stk. 3, videregivelse af følsomme oplysninger til udenlandske myndigheder, jf. udkastets § 9, stk. 2, samt stikprøvekontrol, jf. udkastets § 11.

PET skal orientere Tilsynet med Efterretningstjenesterne om nye administrative retningslinjer af betydning for tilsynets kontrol, jf. udkastets § 17.

Der er således tale om en lang række områder af væsentlig betydning for enkeltpersoner, hvor beføjelsen til at fastsætte nærmere retningslinjer er blevet videredelegeret til chefen for PET.

Det kan i den forbindelse bemærkes, at adgangen for PET til at behandle personoplysninger i visse tilfælde er mere lempelig end efter persondataloven.

Instituttet finder, at det af retssikkerhedsmæssige grunde og af klarhedshensyn bør overvejes – under hensyn til omfanget af reguleringen – hvorvidt det er hensigtsmæssigt, at reguleringen sker i retningslinjer i stedet for i bekendtgørelsesform, og hvorvidt reguleringen bør fastlægges af Justitsministeriet i stedet for chefen for PET.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at spørgsmålet om samarbejde med andre landes efterretningstjenester og videregivelse af oplysninger har været et meget omdebatteret spørgsmål de seneste år, og at Justitsministeriet og tidligere justitsministre har forholdt sig til spørgsmålet.

Endelig finder instituttet i den forbindelse anledning til at bemærke, at retningslinjerne bør indeholde en beskrivelse af menneskeretten på det pågældende område, herunder særligt EMRK artikel 8 og de afvejninger, der skal laves i den forbindelse.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at

- det løbende i forbindelse med vedtagelse af konkrete retningslinjer vurderes, hvorvidt reguleringen af PET's virksomhed bør ske i bekendtgørelsesform i stedet for som retningslinjer.
- der redegøres for justitsministerens eventuelle rolle i forbindelse med fastsættelse af de nærmere retningslinjer, samt at det overvejes, om justitsministeren skal være med til at fastsætte retningslinjerne.
- der i forbindelse med fastsættelse af retningslinjerne redegøres for den relevante menneskeret.

Der henvises til sagsnr. 2013-1924-0029.

Med venlig hilsen

Lucienne J. L. Jørgensen

FULDMEGTIG